

5263
3die Faste-Søndag 1846
1846

Grundtvigs prædikenmanuskripter fra 1845-46, fasc. 36,
udgivet januar 2010 af Lars Toftdahl Andersen
i Grundtvig-Byens digitale bibliotek med støtte fra
Tipsmidlerne (2001) og N.F.S. Grundtvigs Fond (2010).

8 ms, 15. marts 1846

3die Faste-Søndag 1846

*Hellige Gud-Fader! – Dit Ord er Sandhed! Dit Ord til os er Aand og Liv! – Troens Ord, som
maa høres! ja, Himmelske Fader! lad det gaae os til Hjerte, lad det bekræfte sig i os og
lad det kiendes paa os, hvad Din eenbaarne Søn har sagt, og hvad Din Aand giver Vid-
nesbyrd fra Slægt til Slægt: at salige er de, som høre Guds Ord og bevare det! Bønhør
os i Vorherres Jesu Christi Navn: Fadervor! Du, som er i Himlene!*

Naar den Stærke under Vaaben bevogter sit Pallads, da bliver hans Gods i Fred, men
kommer der en Stærkere og overvinder ham, da tager han hans fulde Rustning, som
han stolede paa og uddeler Bytte.

Saa siger Herren i Dagens Evangelium, og at det gaaer saaledes til i Verden, det veed
vi, det er hvad man kalder den *Stærkeres Ret*, og trods Alt hvad man kan sige derimod,
er der dog intet andet godt Raad for den Svage end at holde med den Stærkeste og sæt-
te sig under hans Vinger, give sig under hans Beskyttelse. Naar der saaledes er Fred i en
Stad eller i et heelt Land og Rige, saa hver faaer Lov at beholde Sit, da kommer det kun
deraf, at Øvrigheden er stærkere end alle de, som vil røve og plyndre, og det varer jo
ikke længer end til der kommer en fiendtlig Magt, som er stærkere og overvinder Sta-
dens eller Rigets Vagt, thi da er Freden ude og

da falder Alt som et Bytte i Fiendens Hænder.

Saaledes er det og maa nødvendig være, saa det er ligesaa latterligt at forlange, det skulde være anderledes, forlange, at det Stærkeste ikke skulde have Overmagten, som at forlange, at Lyset skulde ikke skinne eller Ilden skulde ikke brænde, og naar det synes sørgeligt for Andre end de Onde, da er det kun fordi man ikke troer, at det Rette, det Sande og det Gode er dog igrunden det Allerstærkeste, eller reent ud sagt, fordi man tænker, Djævelen er stærkere end Gud; thi naar den sande og retfærdige, den kiærlige og gode Gud er den Stærkeste, da er det jo de Svages egen Skyld, naar de overvældes, overvindes og udplyndres, hvad umuelig kunde skee, naar de holdt med den Stærkeste og gav sig under Hans Beskyttelse, thi da Ingen er stærkere end den Stærkeste, maa, som Herren siger, Hans Huus og Gods blive i Fred evindelig.

Vi veed det nok m. V. at hvor sandt end dette er for alle Mennesker, ja, for alle Aander, saa kan dog Ingen i vor *syndige* Verden berolige og trøste sig derved, uden sande, troende *Christne*; thi for de Ugudelige er det naturligviis en Gru at tænke sig Gud, som den Stærkeste, tænke sig den Sande og Retfærdige, som en almægtig levende Gud, saa for dem er der, som skrevet staaer, ingen Fred, og for at have selv kun en Skygge deraf, maae de indbilde sig, enten at der er ingen levende Gud, eller at Han er ligesom de og spørger ei om Retfærdighed. Saaledes med dem og de Andre, som ikke troe Evangelium,

3die Faste-Søndag 1846

hvad de end ellers kan berolige sig over ved Tanken om den almægtige, retfærdige og gode Gud, over den sidste og stærkeste Fiende, som er Døden, kan de dog ikke berolige sig, men maae see til at glemme ham, thi det er den Stærkere, som overvinder alle Verdens Kæmper og tager deres fulde Rustning, som de stolede paa og gjør Alt til Bytte, og han gjør, som Prædikeren siger, ingen Forskiel paa en Retfærdig og en Ugudelig, God eller Ond, Reen eller Ureen.

Men det er jo heller ikke noget Nyt, det er jo det Gamle som vi har hørt fra Begyndelsen, at siden Døden kom i Verden formedelst Synden, og Døden trængde igiennem til alle Mennesker, fordi de syndede Alle, siden den Tid var der ingen sand, dyb og inderlig Fred paa Jorden, førend han blev født, den Livets og Fredens Fyrste, Vorherre Jesus Christus, og at selv da havde Ingen Fred uden han, førend han kom tilbage fra sit store Heltetog, hvor han overvandt den Stærke, som havde Dødens Magt, det er Djævelen, tog hans fulde Rustning, som han stolede paa og uddeelte Bytte, tog Fængslet fangen og uddeelte Gaver til Menneskens Børn.

Ja m. V. det er det gamle Evangelium i Christi Kirke, at han, kun han gjorde Fred med sit Korsens Blod, kun han lærde Menneskene igien at kiende den Guds Fred, som overgaaer al Forstand, da han efter sin Opstandelse aabenbarede sig for sine Disipler og sagde: *Fred med eder*, og at med dette Ord har han givet og efterladt

3die Faste-Søndag 1846

alle sine sande Disipler, men ogsaa kun dem, sin Fred.

Saaledes har da Vorherre Jesus Christus alt i atten Aarhundrede beviist og beviser daglig, at Ham er givet Almagt paa Jorden, thi, som han selv siger i Dagens Evangelium, og som vi alle kan forstaae, kun saalænge bliver den Stærkes Gods i Fred, som der ikke kommer en Stærkere og overvinder ham, saa naar Jesus Christus desuagtet kan give og har givet sine Disipler Fred, da har Han dermed unægtelig beviist, at han er den Stærkeste, thi Døden, som ellers paa Jorden er alle Kæmpers Overmand, har jo ikke blot hjemsøgt de Christne ligesom andre Mennesker, men tit netop hjemsøgt dem i sin allergrummeste og frygteligste Skikkelse, og maatte han alligevel lade dem blive og fare i Fred, da var det jo aabenbar, fordi han ikke kunde overvinde den Stærke, som bevogtede dem, kunde ikke tage hans fulde Rustning, som han stolede paa eller plyndre hans Huus.

Derfor sige vi dristig til den vantro Verden, naar den beskylder os for Overtro og Uforstandighed: du kan jo selv ikke nægte, at hvoraf det end kommer, saa har de troende Christne under de haardeste Prøvelser nydt en indvortes Fred og Rolighed i Liv

og Død, som er mageløs, og lader sig kun forklare deraf, at han, paa hvem vi troe, har været stærk nok til at forsvare hvad der hørde ham til, og er det ikke netop den rette Tro at stole paa hvad ei lader sig rokke, er det ikke netop den rette Klogskab og Forstand altid at holde med den Stærkeste.

3die Faste-Søndag 1846

Jo m. V. hvad Herren beviste i det Smaa, da han drev Djævle ud i Jødeland, det har Han siden beviist og beviser daglig i det Store, ved under alle Himmelegne at skabe og opholde Fred i sit Huus, trods al Fiendernes Fnysen, ja en kiendeligere og dybere Fred, jo stærkere og jo grummere Fienden var, som larmede og truede, thi dermed har Han beviist og beviser daglig, at Han er stærkere end hvad der ellers giælder overalt for det stærkeste, han, Vorherre Jesus Christus er stærkere end Døden og den som har Dødens Magt det er: Djævelen.

Vi veed det nok, at hvor soleklart end dette kan og maa blive, eftersom Oplysningen stiger, saa vil det dog, ligesaa lidt som Herrens Mirakler ved Hans øiensynlige Nærværelse, helbrede Verdens Vantro eller omvende hans svorne Fiender; thi Eet er at vide Noget, et Andet er at troe derpaa, til det Første kan man nødes, men til det Andet ikke, fordi *Tro* er et *hjerteligt Bifald*, og ligesom derfor Djævlene fordum raabde til den Herre Jesus: vi veed, hvem du er, den Guds Hellige, men hvad har *vi* med Dig at gjøre, er Du kommet for at plage os, saaledes er der til alle Tider dem, der godt mærke, at Vorherre Jesus Christus er den Stærkeste, den Almægtige, men kan og vil dog ikke troe paa ham, fordi han bringer ikke de Ugudelige Fred men Angst og Uro, og de sige da i deres Hjerte, ligesom de vi læse om i Dagens Evangelium: han driver Djævle ud ved Belsebul, den Øverste blandt Djævlene.

3die Faste-Søndag 1846

Vi veed det nok, ja, naar man, som saa tit og saa høirøstet i vore Dage, indrømmer, at Christendommen vel hidtil var det Stærkeste paa Jorden, men lægger til, den var det kun, fordi Overtro og Mørke, Sværmeri og Fanatisme var stærkere end Lys og Sandhed, sund Fornuft og Forstand, da siger man igrunden det Samme; men Ch. V. det er kun sørgeligt for deres Skyld, som saaledes bespottede den Almægtige, ingenlunde for vores Skyld, som troe paa ham, thi vi finde ligefuldt Fred i Hans Huus og Rolighed under Hans Vingers Skygge, og jo aabenbarere der strides med Vorherre Jesus Christus, des klarere bliver Hans Almagt, og jo meer man bespottet ham, som om han stod i Pagt med Mørkets Fyrste, des øiensynligere bliver det, at han er det store Verdens-Lys, som adspredde alt Mørke, og kan sige med rolig Majestæt: uddriver jeg Djævlene ved Belsebul, da er jo Satan blevet splidagtig med sig selv og hans Rige maa forgaae, men uddriver jeg Djævlene ved Guds Finger, da er jo *Guds* Rige kommet til eder.

Ja m. V. Gud skee Lov! det bliver daglig klarere, at ligesom Vorherre Jesus Christus, ved trods hele Verden, Døden og Djævelen, at give Sine Fred, beviser, han er den Stærkeste, at saaledes er det ogsaa ved Guds Finger, han uddriver Djævlene, er det med Sandhedens, Lysets og Livets Kraft han bestrider og overvinder Løgneren, Mørket og Døden, thi hvad Hans fulde Rustning er, som Ingen har kunnet tage, det seer man paa den Rustning, Han ifører Sine, og som Apostelen Paulus uforbederlig

3die Faste-Søndag 1846

har beskrevet, sigende: Brødre! bliver stærke i Herren, og ifører eder i Hans Styrkes Kraft Guds fulde Rustning, saa I kan holde Stand paa den onde Dag og overstaae Alt, med *Sandheds* Belte, Retfærdigheds Pandser, Freds-Evangeliets Skotøi, Troens Skjold, Salighedens Hjelm og Aandens Sværd, som er Guds Ord!

Er det nemlig saa, som det aabenbar er, at kun i samme Grad, som vi stræbe at iføre os denne straalende Rustning, kun i samme Grad viser det sig, at den Herre Jesus strider for os, kun i samme Grad finde vi Fred under Hans Skjold, da er jo dermed afgjort, at det er Rettens Styrke, Sandhedens Almagt, der gjør Jesus Christus uovervindelig, og

at den Fred, han giver sine Disipler, det er Guds Fred, hans Rustning kan Ingen af hans Fiender men kun hans Venner tage, hans Huses Gode kan aldrig blive til Rov, men uddeles kun af Gud til dem, som ham elske.

Sandelig, Christne, vi har da Ære af vor stærke Kæmpe, Ære af ham for Gud-Fader og alle Hans Engle, Ære af ham i Tid og Evighed; men lad os aldrig glemme, at Han vil og maa ogsaa have Ære af os, af alle sine Tjenere, og at kun da ære vi ham, naar vi vandre i Lyset, ligesom han er i Lyset, naar vi altid følge Sandhed ligesom han er Sandheden selv, og gjør Retfærdighed, ligesom han er retfærdig. Dette er Vidnesbyrdet for Verden om at Jesus Christus i Sandhed er Guds Søn, og hvorlidt end Verden kan lide det Vidnesbyrd, kan og skal vi trøstig

3die Faste-Søndag 1846

aflægge det, fordi Hans Aand, som er i os er større end den, som er i Verden, og vi veed, at den Helt, som strider for os, er omgjordet med Guds Vælde, saa der kan aldrig komme en Stærkere, tage hans Vaaben, og plyndre hans Huus, men Alt hvad han kalder Sit skal evig blive i *Fred!*

O salige Vished! Guds Fred i Liv og Død! i Tid og Evighed! Denne Fred, som Verden hverken kan give eller tage, er Kraftbeviset for at Jesu Christi Rige er det sande Guds-Rige med Retfærdighed, Fred og Glæde i den Hellig-Aand, og denne Fred, som ikke Helvede selv kan forstyrre, den er alt her paa Jorden en Skat, som langt overveier Alt hvad her kan fortæres, røves eller mistes. Det er en stor Hemmelighed, at den kan bevares midt i Strid og Trængsel, i Nød og Død, men hvad skader det, at Verden kalder umueligt hvad vi finde virkeligt, og hvad Under at vor Fredsfyrste, vor Kong *Salomon* er endnu langt visere end *den gamle Davids Søn* til at bevare sit Folks Fred, da han er den Konge, om hvem David sang: Herren sagde til min Herre: sid ved min Høirehaand, mens jeg lægger alle dine Fiender under din Fodskammel!

Vogter vi os derfor kun for at have andre Fiender end Vorherres Jesu Christi, da føle vi ogsaa, at for dem er det daarligt at grue, hvor mange og hvor stærke de end maatte være, thi af dem fordriver Guds Søns Ord ligesaa let en Legion, som en eneste, ligesaa

let den Øverste som den Ringeste, for dem skal vi i Liv og Død have den Guds Fred,
som overgaaer al Forstand og bevarer Hjerter og Tanker i Christo Jesu Vorherre Amen!